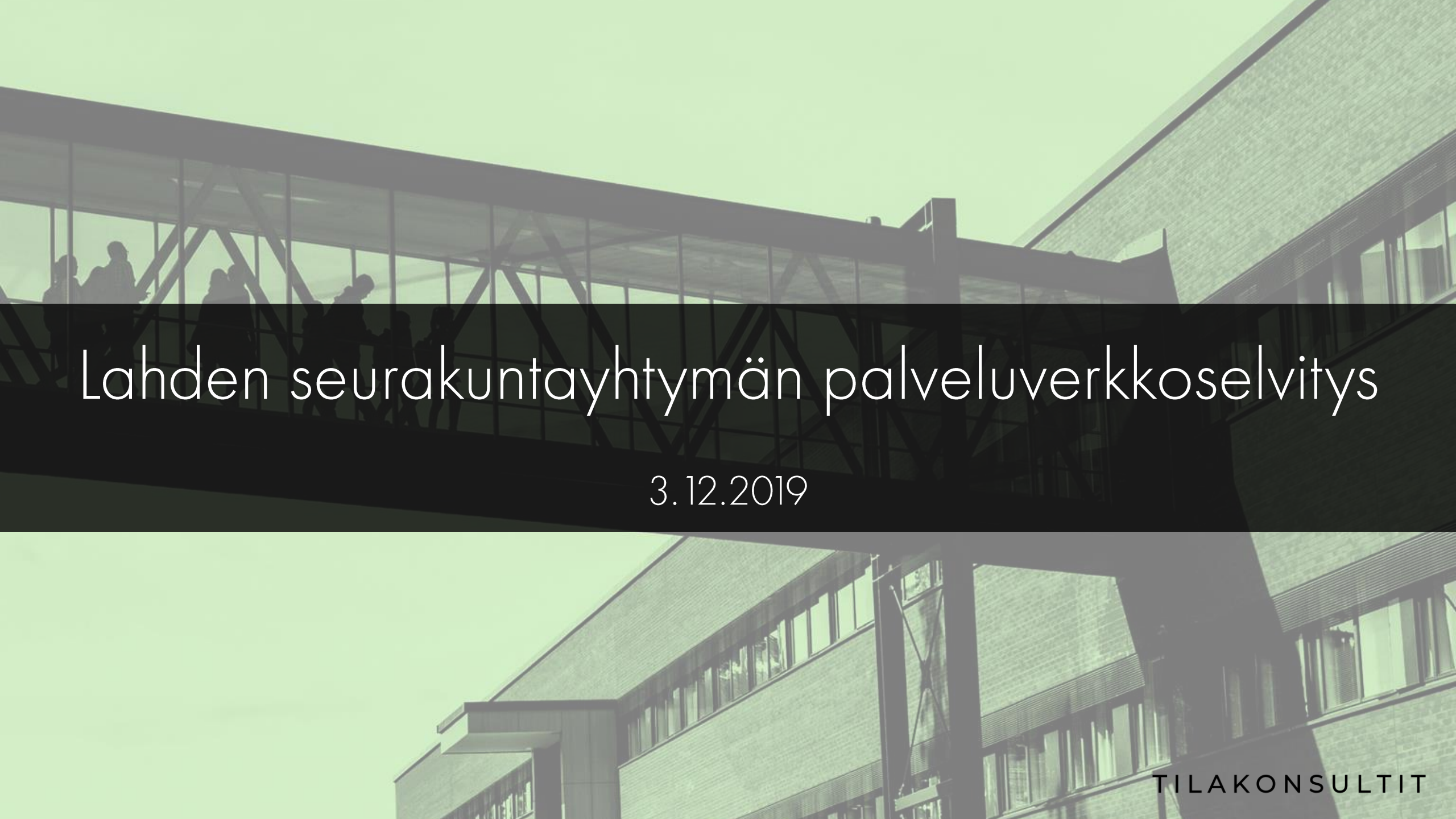

Lahden seurakuntayhtymän palveluverkkoselvitys

3.12.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEISTÄ	• Toimeksiannon tavoitteet ja lähtötiedot
2. NYKYTILANNE	• Analyysit alueittain• Pisteytys
3. PALVELUTARVE	• Väestön muutokset• Käyttäjäryhmät
4. TILATARVE	• Käyttöasteet
5. PALVELUVERKKOMALLIT	• Malli 1• Malli 2• Malli 3
6. TILAKONSEPTIT	• Muutosehdotukset
7. YHTEENVETO	• Johtopäätökset• Suositukset

Yleistä

TILAKONSULTIT

Palveluverkkoselvitys Yleistä Toimeksiannon tavoitteet ja lähtötiedot

- **Toimeksiannon tehtävänä on muodostaa** seurakuntien palvelutuotantoa, toimintaa ja toimitilojen omistamista ohjaava suunnitelma.
- **Palveluverkkoselvityksen pyrkimyksenä** on parantaa toimitilakannan toimivuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja kustannustehokkuutta.
- **Selvitys auttaa hahmottamaan** kokonaiskuvaa toimitilakannan nykytilasta ja kehittämistarpeista.
- **Selvityksen tuotteena syntyy** palveluverkkomalleja, jotka auttavat toimitilakannan kehittämistä koskevassa päätöksenteossa.
- **Tarkastelu keskittyy** pääosin kirkkojen ja seurakuntakotien tiloihin.
- **Tavoitteena on tarjota välineitä** toimitilojen toimivuuden ja laadun parantamiseen sekä aikaansaada säästöä tilakustannuksiin toimitilojen laajuutta karsimalla ja organisoimalla tilankäyttöä uudelleen.
- **Selvityksen lähtötietoina toimivat** Lahden seurakuntayhtymältä saadut lähtötiedot, joita ovat kohteiden asema- ja pohjapiirroksset, erilaiset tutkimukset, kyselyt ja selvitykset sekä työn aikana järjestetyt työpajat ja kokoukset.

Nykytilanne

TILAKONSULTIT

Analyysi alueittain: Keski-Lahden seurakunta

- **Keski-Lahden seurakuntaan kuuluvat seuraavat tilat:** Ristinkirkko, Seurakuntatalo Kirkkokatu 5, Kirkkokatu 7, Mukkulan kirkko, Metsäpellon seurakuntakoti, Ankkurin seurakuntakoti, Vapaudenkatu 6
- Seurakuntayhtymän hallinnolla on tiloja kohteissa Kirkkokatu 5 ja Vapaudenkatu 6.
- **Seurakunnan väkiluku** oli vuoden 2018 lopussa 24 950, jäsenmäärän väheneminen on ollut maltillista.
- Nykyiset tilat Keski-Lahden alueella ovat noin 11 500 m² (ei hautausmaiden rakennuksia), mukaan lukien Kirkkokatu 5:n ja Vapaudenkatu 6:n toimisto- ja hallintotilat, jolloin tilaa on seurakuntalaista kohden 0,5 m² (ilman hallintotiloja noin 0,3 m²).
- Kiinteistösuunnitelmassa annettu tilojen vähennystarve vuoteen 2026 mennessä on 217 m².
- **Hyvällä käyttöasteella** toimivia tiloja ovat Ristinkirkko, Mukkulan kirkko sekä Metsäpellon seurakuntakoti.
- **Alhaisella käyttöasteella** toimivia tiloja ovat Kirkkokatu 7, Kirkkokatu 5 sekä Ankkurin seurakuntakoti.
- Keski-Lahden seurakunnan alueella on runsaasti toimitilaa, kirkon toimintoja, palveluita ja työpisteitä.
- Alueen tilojen toimivuus on hyvä ja Ristinkirkko arvoltaan palveluverkon parhaimmistoa.
- Alueen erinomainen saavutettavuus luo mahdollisuuksia yhteistyölle muiden toimijoiden kanssa.

Palveluverkkoselvitys
Nykytilanne
Analyysi alueittain: Launeen seurakunta

- **Launeen seurakuntaan kuuluvat seuraavat tilat:** Launeen kirkko, Liipolan seurakuntakeskus ja Renkomäen seurakuntakoti. Nikkilän seurakuntakodin myyntiprosessi on käynnissä.
- **Seurakunnan väkiluku** oli vuoden 2018 lopussa 17 618, jäsenmäärän väheneminen on ollut hidasta.
- **Nykyiset tilat** Launeen alueella ovat noin 3310 m² (ei hautausmaiden rakennuksia), jolloin tilaa seurakuntalaista kohden on 0,2 m².
- Launeelta on poistunut Patoseudun seurakuntakoti ja Nikkilän seurakuntakoti on myynnissä (302 m²). Niiden poistamisen jälkeen Launeen seurakunnalla ei ole tarvetta poistaa tiloja kiinteistösuunnitelman tavoitteeseen nähden (250m²).
- **Hyvällä käyttöasteella** toimivia tiloja ovat Launeen kirkko sekä Renkomäen seurakuntakoti.
- **Alhaisella käyttöasteella** toimiva tila on Liipolan seurakuntakeskus, jossa on käyttöä hankaloittavia sisäilmaongelmia.
- **Launeen kirkko** on toimivuudeltaan välttävä ja tilat ovat hyvin ahtaat, mutta käyttöaste on korkea, palvelut monipuolisia.
- **Renkomäen seurakuntakoti** on toimivuudeltaan hyvä ja se on seurakunnan toimintojen keskus Renkomäen alueella.
- **Launeella on tarvetta** suurelle kirkkosalille, nuorisotilalle, musiikkitilalle sekä diakoniatyön tilojen parannukselle.

Palveluverkkoselvitys Nykytilanne Analyysi alueittain: Joutjärven seurakunta

- **Joutjärven seurakuntaan kuuluvat seuraavat tilat:** Joutjärven kirkko, Ahtialan seurakuntakeskus, Kunnaksen seurakuntakoti.
- **Seurakunnan väkiluku** vuoden 2018 lopussa 14 846, jäsenmäärä on pysynyt tähän saakka vakaana.
- Nykyiset tilat Joutjärven alueella ovat noin 4130 m² (ei hautausmaiden rakennuksia), jolloin tilaa seurakuntalaista kohden on 0,3 m².
- Kiinteistösuunnitelmassa annettu tilojen vähennystarve vuoteen 2026 mennessä on 850m².
- **Hyvällä käyttöasteella** toimiva tila on Kunnaksen seurakuntakoti.
- **Alhaisella käyttöasteella** toimivia tiloja ovat Ahtialan seurakuntakeskus sekä Joutjärven kirkko.
- Tilojen toimivuus on hyvällä tasolla.
- Joutjärven kirkon toimivuus on hyvä sisältäen tilaa palvelujen keskittämiseen, mutta rakennuksessa on riskirakenteita ja vakavia sisäilmaongelmia.
- Aktiivinen nuorisotyö, Lahden suurin osallistujamäärä.
- Koiskala- Tiiraanmäen sekä Kariston alueiden rakentaminen mahdollisuus seurakunnan kasvulle.

Palveluverkkoselvitys
Nykytilanne
Analyysi alueittain: Salpausselän seurakunta

- **Salpausselän seurakuntaan kuuluvat seuraavat tilat:** Salpausselän kirkko, Jalkarannan seurakuntakoti, Harjunalustan seurakuntakoti.
- **Seurakunnan väkiluku** vuoden 2018 lopussa 11 352, jäsenmäärä on vähentynyt nopeasti.
- Nykyiset tilat Salpausselän alueella ovat noin 2630 m² (ei hautausmaiden rakennuksia), jolloin tilaa seurakuntalaista kohden on 0,2 m².
- Kiinteistösuunnitelmassa annettu tilojen vähennystarve vuoteen 2026 mennessä 250m².
- **Hyvällä käyttöasteella** toimivia tiloja ovat Salpausselän kirkko sekä Harjunalustan seurakuntakoti.
- **Alhaisella käyttöasteella** toimiva tila on Jalkarannan seurakuntakoti.
- **Salpausselän kirkko ja Jalkarannan seurakuntakoti** ovat toimivuudeltaan kesinkertaisia ja kummassakin on havaittu sisäilmaongelmia.
- **Harjunalustan seurakuntakoti** on toimivuudeltaan välttävä.
- Alueella on elävä musiikkitoiminta, jossa kuorot toimivat tämän päivän yhteisönä.

Palveluverkkoselvitys Nykytilanne Analyysi alueittain: Nastolan seurakunta

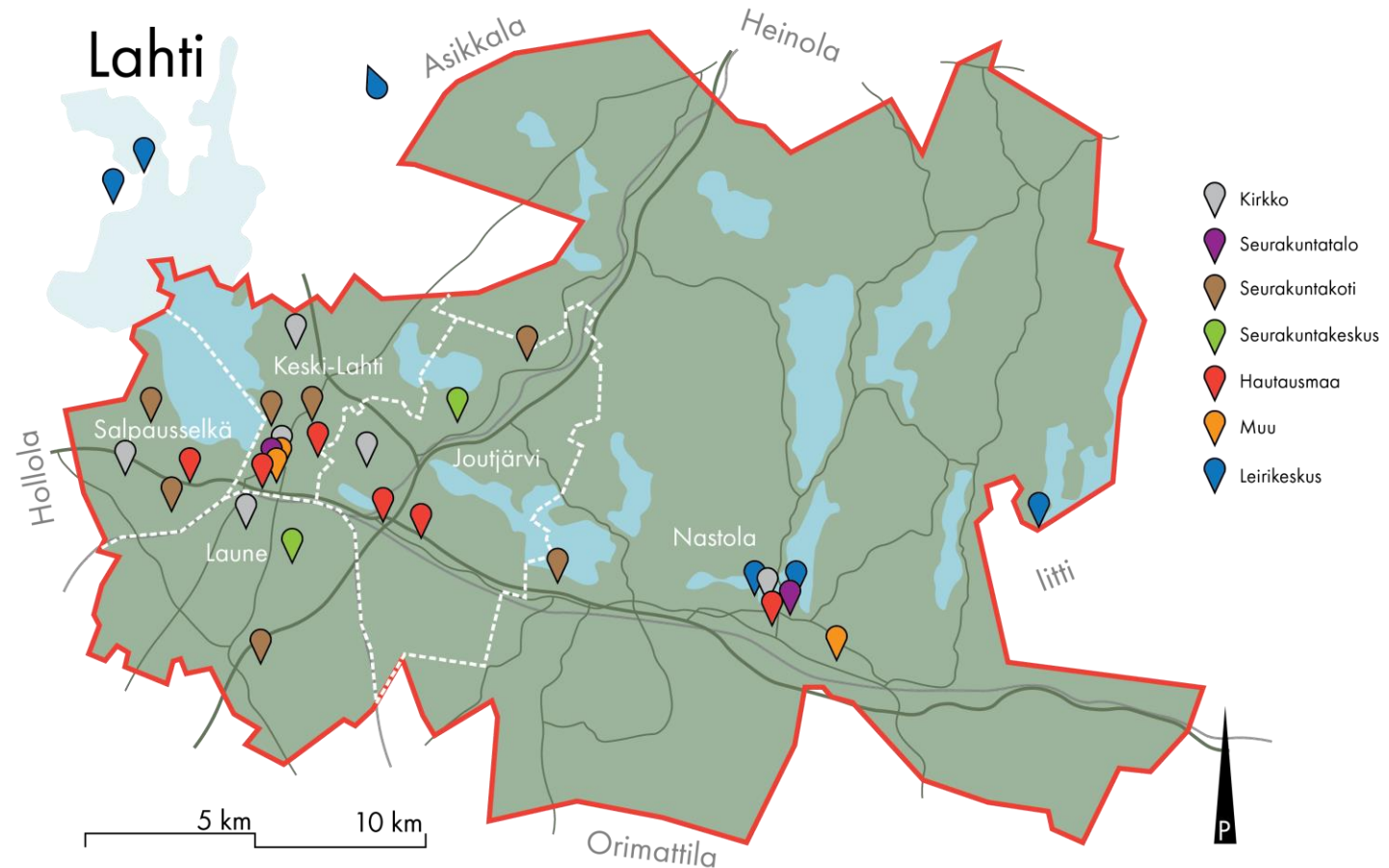
- **Nastolan seurakuntaan kuuluvat seuraavat tilat:** Nastolan kirkko, Nastolan seurakuntatalo, Villähteen seurakuntakoti, Nastolan Missiokauppa ja Bedan pirtti.
- **Seurakunnan väkiluku** vuoden 2018 lopussa 10 737, jäsenmäärän väheneminen on ollut maltillista.
- Nykyiset tilat Nastolan alueella ovat noin 3290m² (ei sisällä hautausmaiden rakennuksia, Bedan pirttiä, Missiokauppaa, Villähteen seurakuntakotia), jolloin tilaa seurakuntalaista kohden on 0,3 m².
- Kiinteistösuunnitelmassa annettu tilojen vähennystarve vuoteen 2026 mennessä 1000m².
- **Hyvällä käyttöasteella** toimivia tiloja ovat Nastolan kirkko, Villähteen seurakuntakoti sekä Bedan pirtti ja Missiokauppa.
- **Alhaisella käyttöasteella** toimiva tila on Nastolan seurakuntatalo, joka on laajuudeltaan ylimitoitettu palveluihin nähden.
- Nastolan kirkko on Lahden ainoana puukirkkona arvokas osa palveluverkkoa.
- Rakokiven alueen rakentaminen mahdollisuus seurakunnan kasvulle.

- **Lahden seurakunta omistaa seuraavat leirikeskukset:** Siikaniemen kurssikeskus (Hollola), Luomaniemen toimintakeskus (Nastola, Lahti), Upilan leirikeskus (Hollola), Heinäsaaren leirikeskus (Asikkala), Arramaja (Nastola, Lahti), Metsäniemi (Nastola, Lahti).
- Leirikeskukset ovat seurakuntien yhteisessä käytössä ostopalveluina.
- Leirikeskuksissa järjestetään mm. partiotoimintaa sekä rippikoululaisten- ja koululaisten leirejä.
- **Siikaniemen leirikeskuksessa** on nykyaikainen kurssi- ja leirikeskus, jossa on erittäin monipuolinen majoitus- ja toimintatarjonta niin seurakuntalaisille kuin muillekin käyttäjille.
- Sen lähellä sijaitseva **Upila** on seurakunnan näkökulmasta erittäin käyttökelpoinen esimerkiksi lasten ja nuorten leiripaikkana.
- **Heinäsaaren leirikeskus** on saari Asikkalassa, joka on hyvä leiripaikka, mutta sijaintinsa puolesta esteellinen. Suosittu kesäleiripaikka.
- Nastolassa keskustan tuntumassa sijaitsee **Luomaniemen leirikeskus**, joka on leirikeskuksista uusin. Moderni keskus on toimiva rippikoulun käyttöön, nuorten leireille, koulutuksille ja juhlille.
- Leirikeskusten ulosvuokraaminen muille toimijoille mahdollistaa kohteiden säilyttämisen.

- Lahden seurakuntayhtymän viisi seurakuntaa sijoittuvat lähekkäin Länsi-lahden alueelle.
- Keski-Lahden alueella sijaitsee kirkkohallinto ja tiivis palvelukeskittymä.
- Launeen alueella on monipuolisia palveluja ja kirkolla korkea käyttöaste.
- Joutjärvi on profiloitunut nuortentoiminnan aktiivisena järjestäjänä.
- Salpausselän alueen vahvuuksina ovat vanhuksille suunnatut palvelut sekä laaja kuorotoiminta.
- Nastolan alue on maantieteellisesti laajin ja sen palvelut keskittyvät pääosin Nastolan keskustaajamaan.
- Lahden seurakunta omistaa kuusi leirikeskusta.
- Lahden seurakunnalla on viisi aktiivista hautausmaata, kaksi sankarihautausmaata sekä radanrakentajien muistohautausmaa. Hautausmaita tai niiden rakennuksia ei ole tarkasteltu tässä selvityksessä.

TEKNINEN KUNTO

- Kohteiden tekninen kunto on pisteytetty yhdessä Tilapalvelun kanssa
 - Laajennettujen kohteiden tekninen kunto on laskettu eri osien laajuuden teknisen kunnon painotettuna keskiarvona.

1	Heikko	2	Välttävä	3	Keskin­kertainen	4	Hyvä	5	Erinomainen
	• Tekninen arvo on 0-43 % kohteen jälleenhankinta-arvosta. • Kohteen kuluvat rakenteet ja järjestelmät ovat teknisen ikänsä päässä. Kohde on välittömän korjauksen tarpeessa.	• Tekninen arvo on 44-58 % kohteen jälleenhankinta-arvosta. • Kohteen rakenteissa ja järjestelmissä on selvää korjaustarvetta. Kohteen korjaamista on ryhdyttävä valmiste­lemaan.	• Tekninen arvo on 59-72 % kohteen jälleenhankinta-arvosta. • Kohteen teknistä kuntoa alentavat paikalliset ylläpitokorjaustarpeet. Vakavien korjaustarpeiden riski on kohonnut.	• Tekninen arvo on 73-86 % kohteen jälleenhankinta-arvosta. • Kohteen järjestelmät ovat hyvässä kunnossa. Ylläpitokorjaustarpeet ovat vähäisiä.	• Tekninen arvo on 87-100 % kohteen jälleenhankinta-arvosta. • Kohde on uutta vastaavassa kunnossa.				

TOIMIVUUS

- Kohteiden tilatehokkuus on laskettu jakamalla kohteen laajuus sen kapasiteetilla
 - Kohteiden laajuustiedot perustuvat tilaajan toimittamiin laajuustietoihin. Tilakonsultit on korjannut joidenkin kohteiden laajuuden pohjapiirustusten perusteella.
 - Esteettömyys

1	Heikko	2	Välttävä	3	Keskinkertainen	4	Hyvä	5	Erinomainen
	- Tilat ovat vaatimattomat ja sopivat lähinnä tilapäiseen käyttöön. - Tiloista puuttuu useita keskeisiä toimintoja. - Tilat eivät ole esteettömiä. - Rakennuksen säilyttäminen osana palveluverkkoa ei ole sen toiminnallisten puutteiden vuoksi tavoitteiden mukaista.	- Tilojen toimivuus on välttävällä tasolla. - Tilat eivät ole esteettömiä. - Rakennuksen käyttöön jatkaminen korjausinvestoinneilla ei ole sen toimivuuden perusteella kiinteistöstrategisten tavoitteiden mukaista.	- Tilojen toimivuus on keskinkertaisella tasolla. - Rakennuksessa ei ole perustasoa ylittäviä toimintamahdollisuuksia. - Rakennuksen käyttöön jatkaminen korjausinvestoinnilla voi tilatarpeesta riippuen olla perusteltua.	- Tilojen toimivuus on hyvällä tasolla. - Tilat tarjoavat keskitasoa paremman toimintaympäristön. - Rakennuksen käyttöön jatkaminen korjausinvestoinneilla on tilojen toimivuuden osalta kiinteistöstrategisten tavoitteiden mukaista.	- Tilojen toimivuus on erinomaisella tasolla ja ne sisältävät toimintaa rikastuttavia ominaisuuksia. - Tilat muodostavat toiminnalle erinomaisen toimintaympäristön. - Rakennus säilyttäminen osana palveluverkkoa on tavoitteiden mukaista.				

Palveluverkkoselvitys

Nykytilanne

Pisteytyksen kriteeristö

ARVO

➤ Arvo osana palveluverkkoa

➤ Kriteeristö

Kohteiden arvoa osana palveluverkkoa on tutkittu ja pisteytetty tarkastelemalla kohteita kiinteistöjen kokonaisuuden osana sekä yhdistämällä muutamia eri näkökulmia.

- **Sijainti yhdyskuntarakenteessa:** Kohteen sijainti taajamarakenteessa
- **Yhteistyömahdollisuudet:** esimerkiksi kunnan, päivähoiton, koulun, yritysten, kulttuuritoimien, terveyspalveluiden jne. kanssa.
- **Saavutettavuus:** Julkisilla kulkuneuvoilla saavutettavuus lähes kaikissa kohteissa on erittäin hyvällä tasolla > ei vaikuta nostavasti pisteisiin.
- **Käyttöasteen arviointi:** Käyttöaste on voinut vaikuttaa joko laskevasti tai nostavasti arvopisteytykseen.
- **Palvelukysynnän toteutuminen:** Miten rakennus vastaa alueelliseen palvelutarpeeseen.
- **Kulttuurillinen arvo:** Kohde on suojeltu tai sillä on rakennuksena seurakunnalle merkittävä arvo > vaikuttaa nostavasti pisteytykseen.

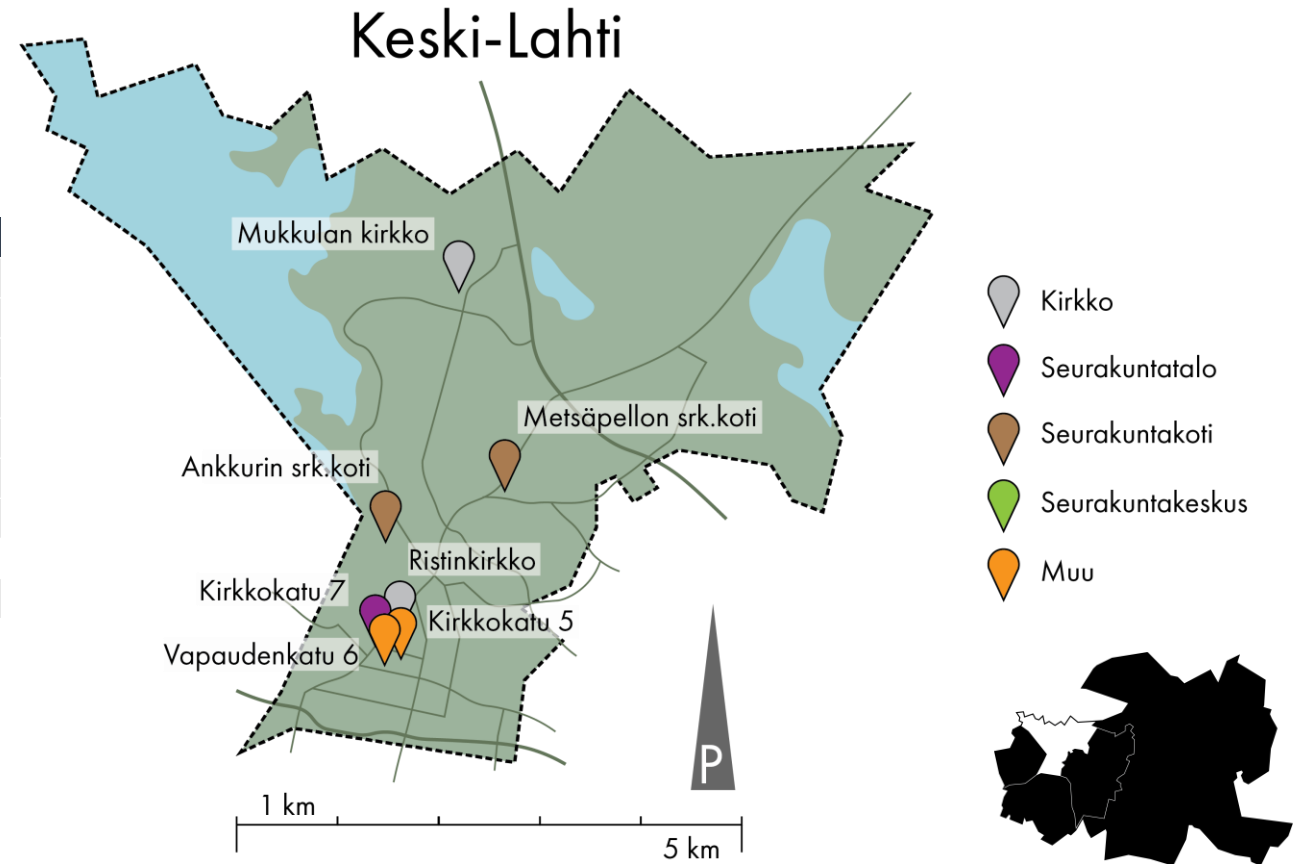
1	Heikko	2	Välttävä	3	Keskinkertainen	4	Hyvä	5	Erinomainen
	• Kohde sijaitsee taajaman keskuksen ulkopuolella, muista palveluista etäällä, syrjäisessä paikassa tai irrallisena kohteena asuinalueen sisällä. • Yhteistyömahdollisuudet muiden palveluiden ja tilojen kanssa ovat hyvin vähäiset tai olemattomat. • Käyttöaste on alle 20%, jonka vuoksi säilyttäminen osana palveluverkkoa ei ole perusteltua. • Rakennus ei vastaa alueelliseen palvelutarpeeseen. • Kohteella ei ole kulttuurillista arvoa.		• Kohde sijaitsee taajaman keskuksen ulkopuolella, muista palveluista etäällä tai muuten syrjäisessä paikassa. • Yhteistyömahdollisuudet muiden palveluiden ja tilojen kanssa ovat hyvin vähäiset tai vaikeasti toteutettavissa. • Käyttöasteen perusteella on vaikea puoltaa kohteen säilyttämistä osana palveluverkkoa ilman tilallisia tai toiminnallisia muutoksia. • Rakennus vastaa välttävästi alueelliseen palvelutarpeeseen. • Kohteella ei ole erityistä kulttuurillista arvoa.		• Kohde sijaitsee kohtuullisella etäisyydellä taajaman keskuksesta ja muista palveluista. • Yhteistyömahdollisuudet muiden palveluiden ja tilojen kanssa ovat keskinkertaisia ja toiminnan muutokset mahdollisia. • Käyttöasteen perusteella säilyminen osana palveluverkkoa on mahdollista tilallisilla ja/tai toiminnallisilla muutoksilla. • Rakennus vastaa keskinkertaisesti alueelliseen palvelutarpeeseen. • Kohteella voi olla kulttuurillista arvoa.		• Kohde sijaitsee taajaman keskuksessa, muita palveluita lähellä. • Yhteistyömahdollisuudet muiden palveluiden ja tilojen kanssa ovat hyvät ja toiminnan muutokset mahdollisia. • Käyttöaste on yli 30%, mutta joitain tilallisia ja/tai toiminnallisia muutoksia kaivataan. • Rakennus vastaa hyvin alueelliseen palvelutarpeeseen. • Kohde on kulttuurillisesti hyvin arvokas.		• Kohde sijaitsee taajaman keskuksessa, muita palveluita lähellä ja keskeisellä paikalla. • Yhteistyömahdollisuudet muiden palveluiden ja tilojen kanssa ovat erittäin hyvät. • Käyttöaste on yli 40% ja tilat toimivat nykyisillä toiminnoillaan. • Rakennus vastaa erinomaisesti alueelliseen palvelutarpeeseen. • Kohde on kulttuurillisesti erittäin arvokas.

Lähtötietoina on käytetty tilaaajan lähettämiä asema- ja pohjakuvia kohteista, karttapalveluita sekä palaverista ja vierailuilta saatuja tietoja.

Arvo osana palveluverkkoa -piste on arvioitu kohdekohtaisesti, jolloin eri kohteiden pisteillä on painotettu erilaisia asioita. Toisin sanoen 3 pisteen kohde ei välttämättä täytä kaikkia lueteltuja osakriteerejä, vaan suurimman osan niistä tai painoarvoltaan keskeisimmän osakriteerin. Kohdekohtaiseen arviointiin vaikuttaa myös rakennuksen toiminta: kirkkoja, seurakuntataloja ja leirikeskuksia on arvioitu hieman eri näkökulmia painottaen. Leirikeskuksista ei ole käyttöasteita, joten niitä on arvioitu muista näkökulmista.

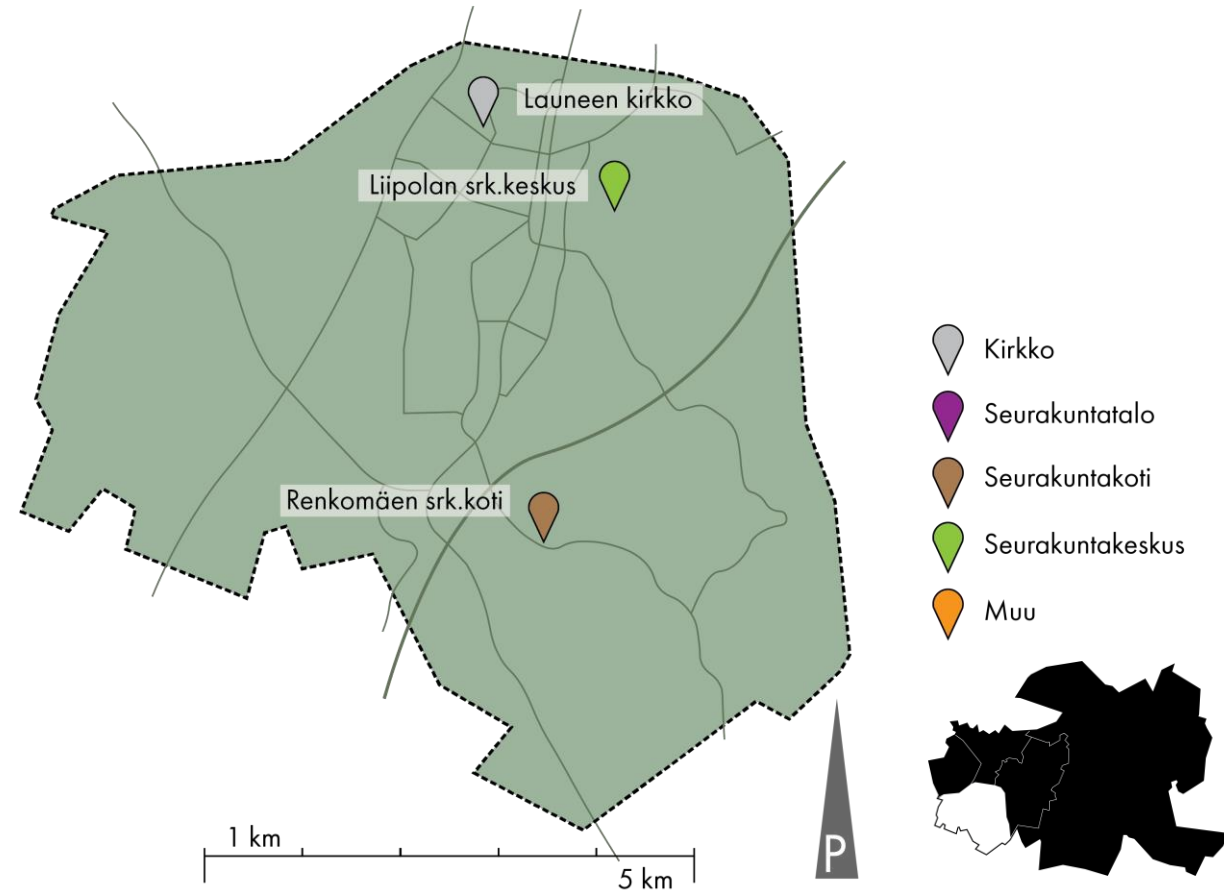
Palveluverkkoselvitys
Nykytilanne
Pisteet alueittain: Keski-Lahti

	Tekninen kunto		Toimivuus		Arvo osana pv.		Keskiarvo	
Ankkurin srk.keskus		5		3		2		3,3
Kirkkokatu 5		4		5		4		4,3
Kirkkokatu 7		2		1		1		1,3
Metsäpellon srk.koti		3		3		3		3,0
Mukkulan kirkko		2		4		4		3,3
Ristin kirkko		3		2		5		3,3
Vapaudenkatu 6		4		4		4		4,0
Keskiarvo		3,3		3,1		3,3		3,2

Laune

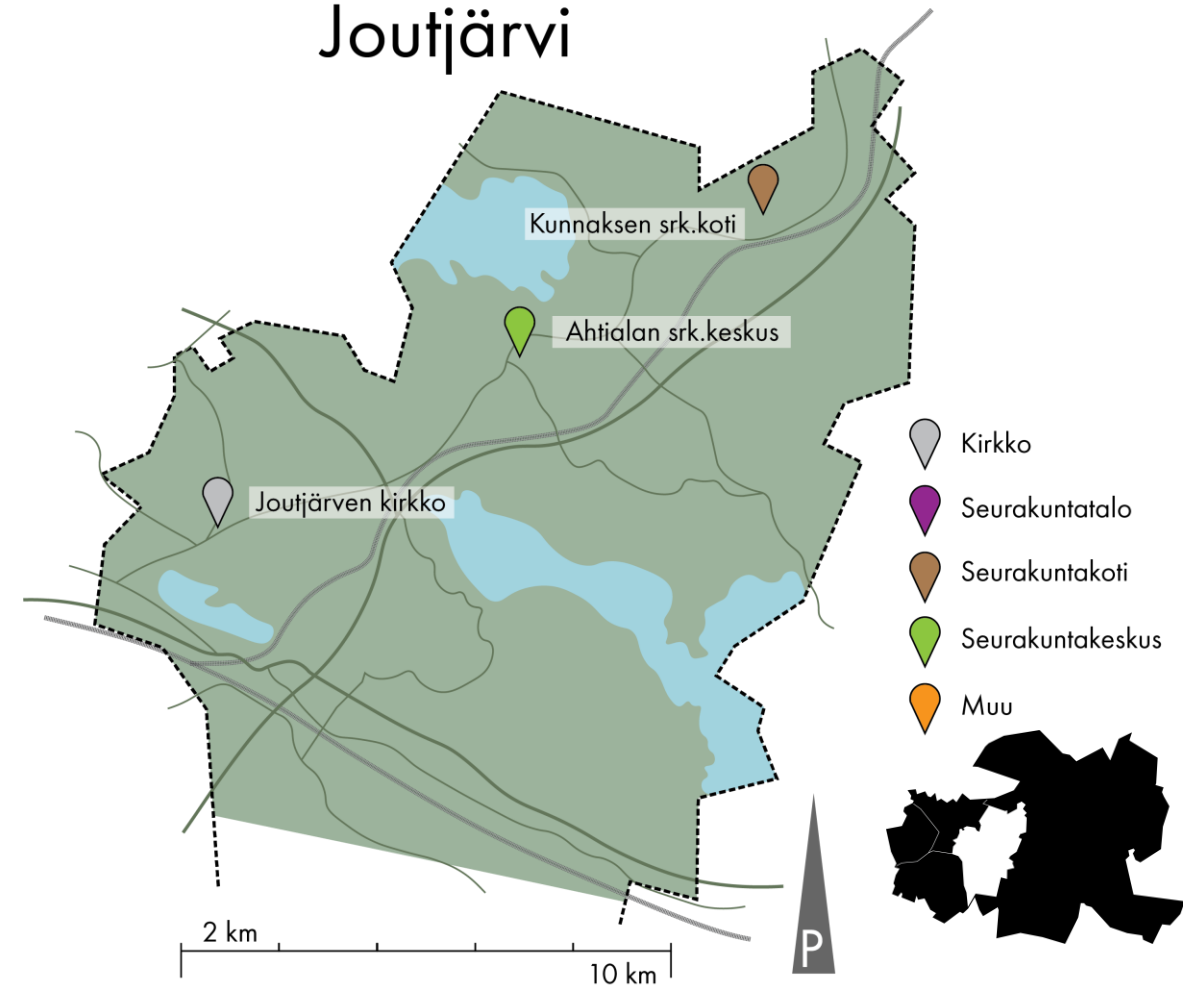
	Tekninen kunto		Toimivuus		Arvo osana pv.		Keskiarvo	
Launeen kirkko	3		2		4		3,0	
Liipolan seurakuntakeskus	1		2		1		1,3	
Renkomäen srk.koti	3		4		4		3,7	
Keskiarvo	2,3		2,6		3,0		2,6	

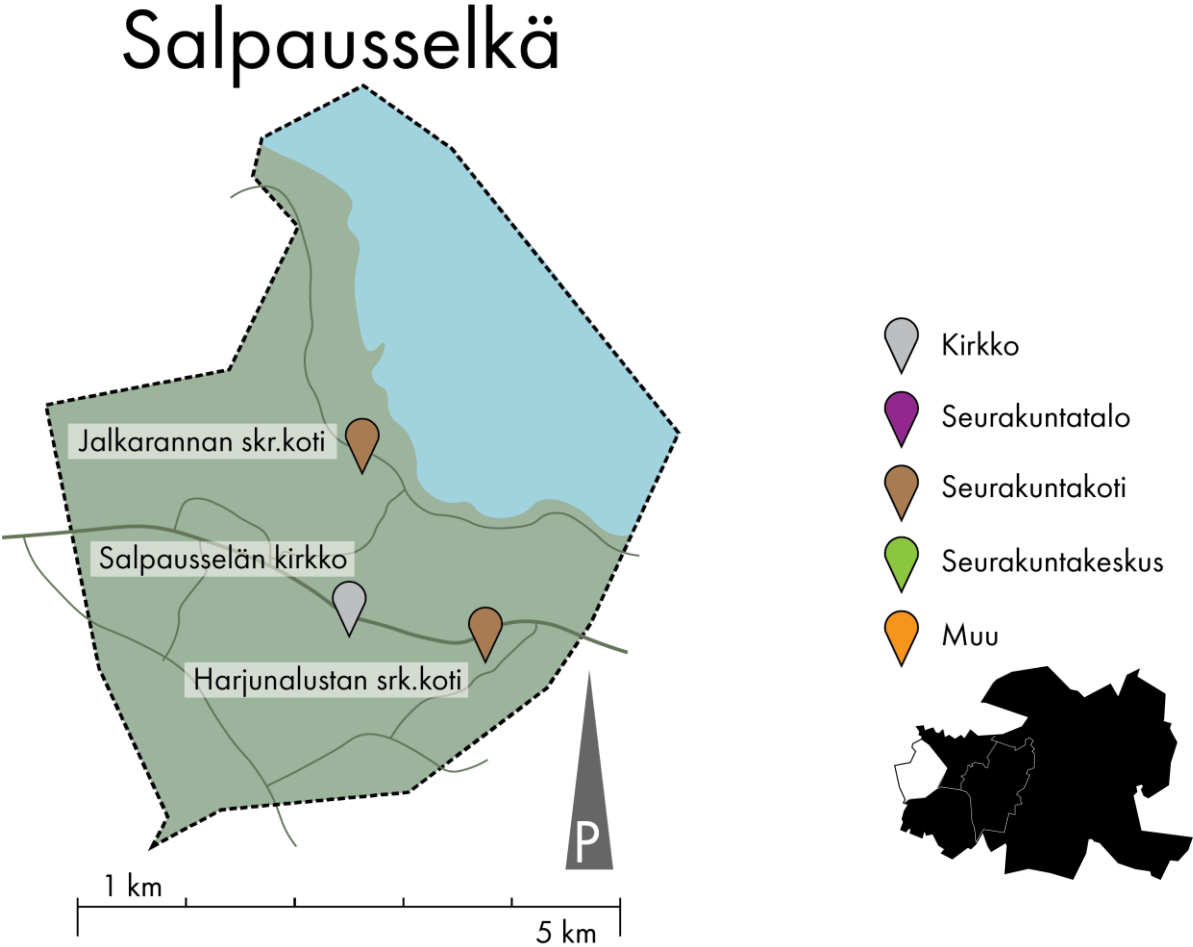
Palveluverkkoselvitys
Nykytilanne
Pisteet alueittain: Joutjärvi

Joutjärvi

	Tekninen kunto		Toimivuus		Arvo osana pv.		Keskiarvo	
Ahtialan seurakuntakeskus		4		4		3		3,7
Joutjärven kirkko		3		4		4		3,7
Kunnaksen seurakuntakoti		4		4		3		3,7
Keskiarvo		3,6		4,0		3,3		3,7

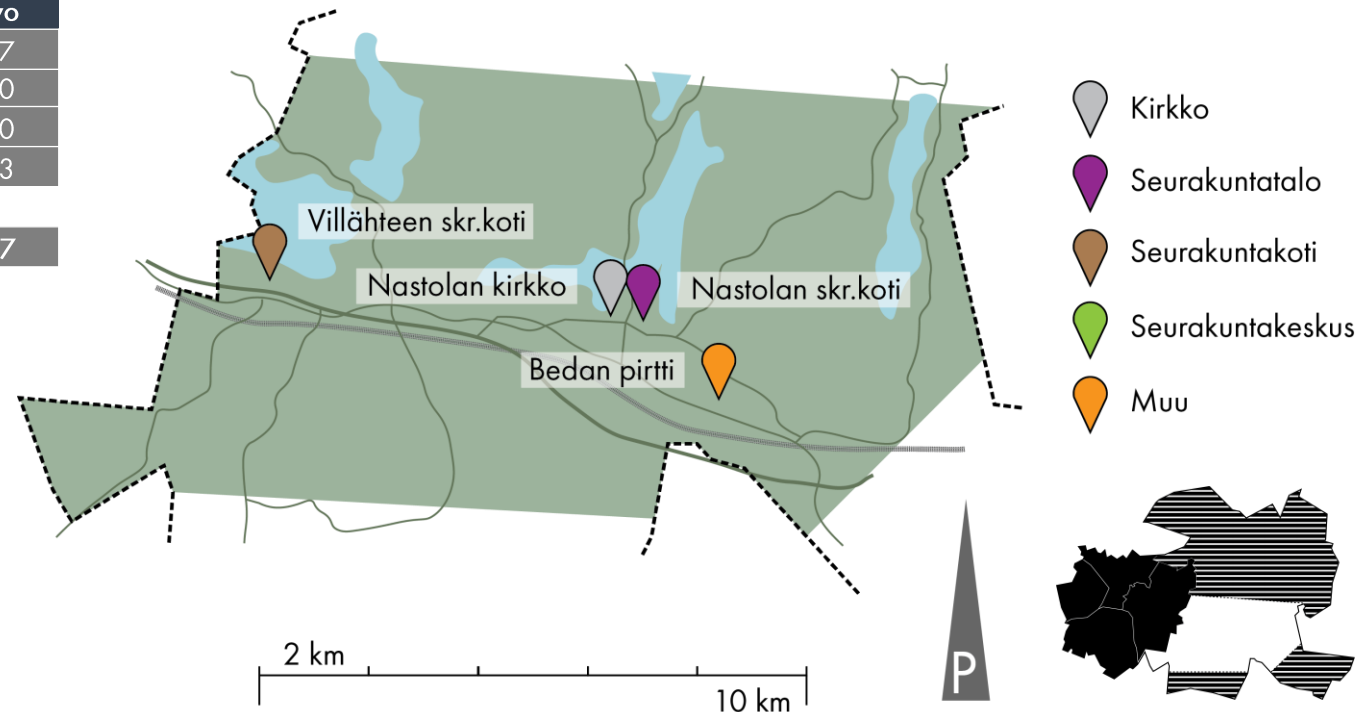

	Tekninen kunto		Toimivuus		Arvo osana pv.		Keskiarvo	
Harjunalaustan srk.koti		3		2		2		2,3
Jalkarannan srk.koti		4		3		2		3,0
Salpausselän kirkko		2		3		3		2,7
Keskiarvo		3,0		2,6		2,3		2,6

Nastola

	Tekninen kunto		Toimivuus		Arvo osana pv.		Keskiarvo	
Bedan pirtti		3		2		3		2,7
Nastolan kirkko		3		2		4		3,0
Nastolan seurakuntatalo		3		4		2		3,0
Villähteen seurakuntakoti		2		2		3		2,3
Keskiarvo		2,8		2,5		3,0		2,7

Palveluverkkoselvitys
Nykytilanne
Pisteet leirikeskukset

	Tekninen kunto		Toimivuus		Arvo osana pv.		Keskiarvo	
Arramajan leirikeskus	3		2		3		2,6	
Heinäsaaren leirikeskus	2		3		4		3,0	
Luomaniemen toim.keskus	5		5		4		4,7	
Metsäniemen maja	1		1		1		1,0	
Siikaniemen kurssikeskus	2		5		5		4,0	
Upilan leirikeskus	4		4		4		4,0	
Keskiarvo	2,8		3,3		3,5		3,2	

Palveluverkkoselvitys

Nykytilanne

Pisteet - Yhteenveto

	Tekninen kunto		Toimivuus		Arvo osana pv.		Keskiarvo	
Ahtialan seurakuntakeskus		4		4		3		3,7
Ankkurin srk.keskus		5		3		2		3,3
Arramajan leirikeskus		3		2		3		2,6
Bedan pirtti		3		2		3		2,7
Harjunalaustan srk.koti		3		2		2		2,3
Heinäsaaren lerikeskus		2		3		4		3,0
Jalkarannan srk.koti		4		3		2		3,0
Joutjärven kirkko		3		4		4		3,7
Kirkkokatu 5		4		5		4		4,3
Kirkkokatu 7		2		1		1		1,3
Kunnaksen seurakuntakoti		4		4		3		3,7
Launeen kirkko		3		2		4		3,0
Liipolan seurakuntakeskus		1		2		1		1,3
Luomaniemen toim.keskus		5		5		4		4,7
Metsäniemen maja		1		1		1		1,0
Metsäpellon srk.koti		3		3		3		3,0
Mukkulan kirkko		2		4		4		3,3
Nastolan kirkko		3		2		4		3,0
Nastolan seurakuntatalo		3		4		2		3,0
Ristin kirkko		3		2		5		3,3
Renkomäen srk.koti		3		4		4		3,7
Salpausselän kirkko		2		3		3		2,7
Siikaniemen kurssikeskus		2		4		5		3,7
Uvilan leirikeskus		4		4		4		4,0
Vapaudenkatu 6		4		4		4		4,0
Villähteen seurakuntakoti		2		2		3		2,3
Keskiarvo		3,0		3,0		3,2		3,0

- Kohteet on pisteytetty teknisen kunnan, toimivuuden ja arvona osana palveluverkkoa mukaan. Pisteytyksessä on käytetty tilaajan toimittamia lähtötietoja (pohjakuvat), karttapalveluita sekä palaverista ja vierailuilta saatuja tietoja. Tarkemmat pisteytyskriteerit löytyvät raportista.
- Lahden seurakuntayhtymän toimitilat ovat laadultaan keskimäärin keskinkertaisia (3,1).
- Tekniseltä kunnoltaan kohteet ovat keskimäärin keskinkertaisia (3,0).
- Toimitilat ovat keskinkertaisia (3,0), kun mittareina ovat toimivuus ja arvo osana palveluverkkoa)
- Yleisen laadun suhteen vaihtelua on runsaasti. Parhaat laatupisteet saivat Luomaniemen toimintakeskus (4,7), Kirkkokatu 5 (4,3), Uvilan leirikeskus (4,0) sekä Vapaudenkatu 6 (4,0). Heikoimmat pisteet saivat Metsäniemen maja (1,0), Kirkkokatu 7 (1,3) sekä Liipolan seurakuntakeskus (1,3).

	T.kunto		Toimivuus		Arvo palv.		Keskiarvo	
Kirkot		2,7		2,8		3,8		3,1
Seurakuntakodit		3,2		3,1		2,6		3,0
Leirikeskukset		2,8		3,2		3,3		3,1

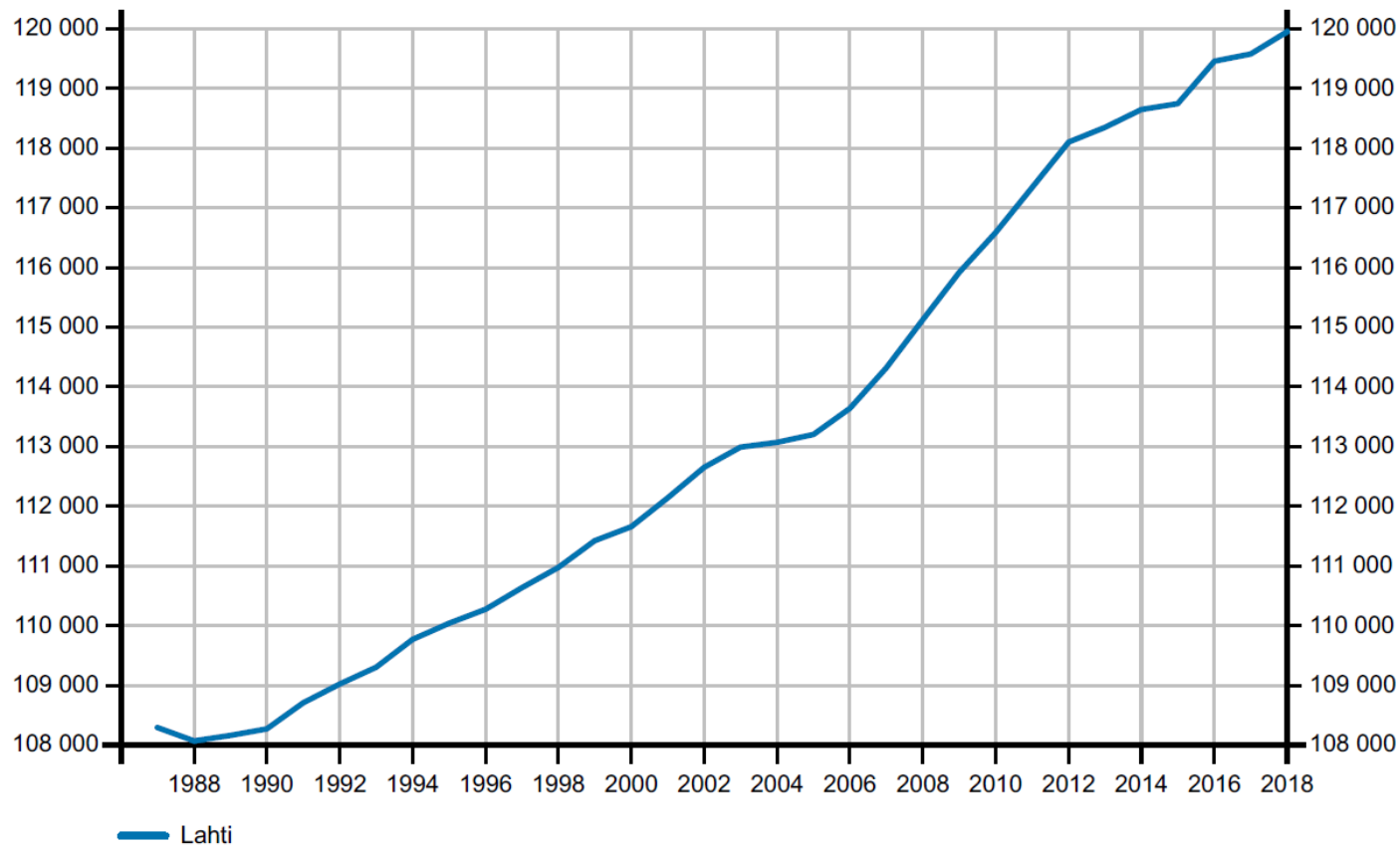

Palvelutarve

TILAKONSULTIT

Palveluverkkoselvitys Palvelutarve Lahden väestö ja väestörakenne

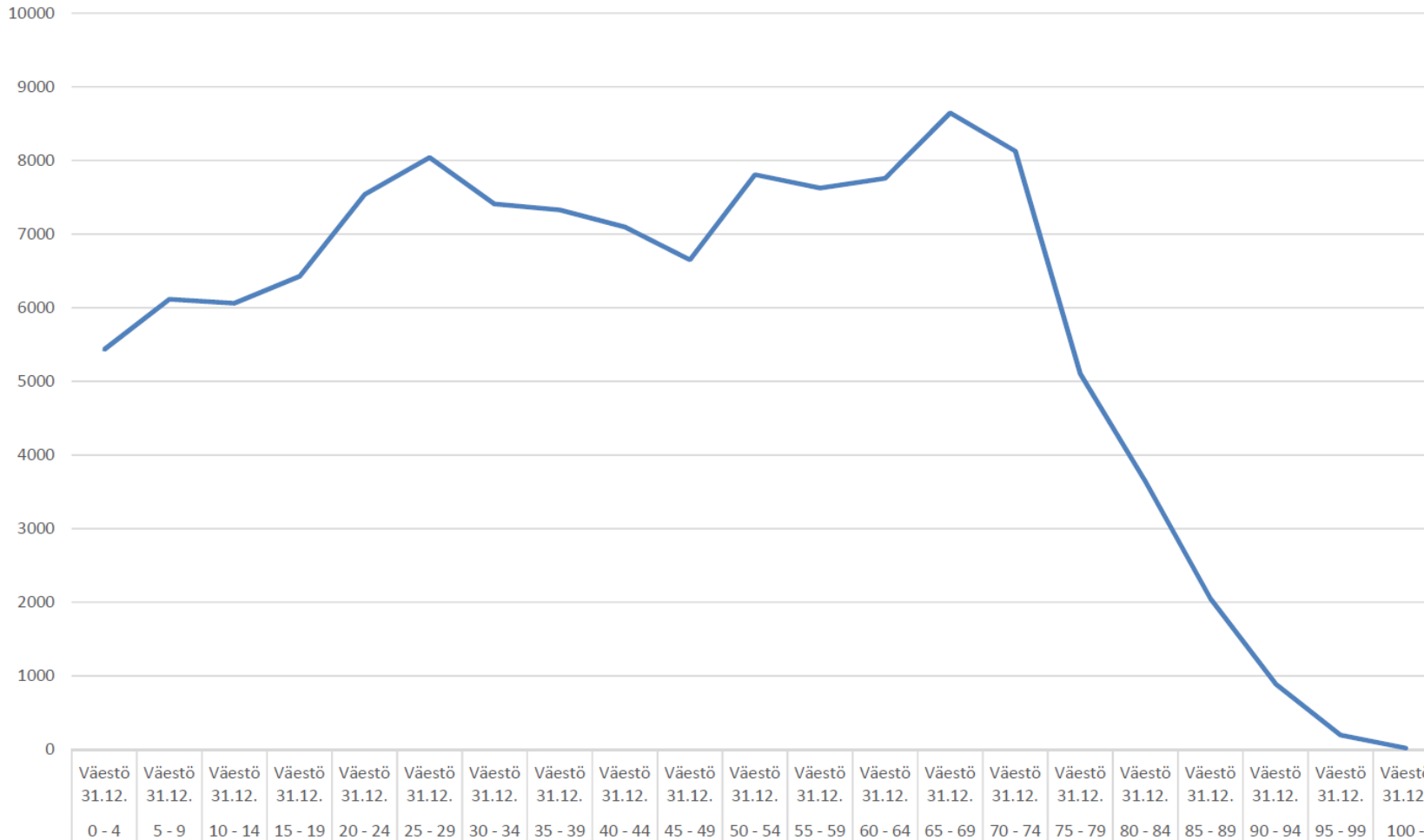
Väkiluku 1987-2018

- Lahden asukasluku oli 120 002 vuonna 2018.
- Lahden asukasluku on kasvanut pitkään maltillisesti ja kasvu osoittaa nyt tasaantumisen merkkejä.
- Lahden asukasluvun on ennustettu kasvavan noin 4500 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä.
- Lahdessa on useita aluerakentamiskohteita, joiden vaikutusta ei ehkä ole otettu huomioon kasvuennusteessa. Toisaalta väestönkasvu on tällä hetkellä ennustetta hitaampaa esimerkiksi syntyvyyden nopean pienenemisen vaikutuksesta.
- Lahden väestö ikääntyy vääjäämättä väestönkasvun hiipumisen seurauksena. Tämä heijastuu eläkeikäisten suhteellisen osuuden kasvuna sekä huoltosuhteen heikkenemisenä.
- Muuttovoitto tukee osaltaan Lahden asukasluvun kehitystä.

Palveluverkkoselvitys Palvelutarve Lahden väestö ja väestörakenne

Lahti 2018

- Lahden väestörakenteessa näkyy pitkään tasaisena jatkunut kasvu.
- Suuret ikäluokat ovat joko eläkkeellä tai siirtymässä sinne.
- Asukasluku kääntyyne pysyvästi laskuun suurten ikäluokkien poistumisen ja syntyvyyden vähenemisen takia.

Palveluverkkoselvitys Palvelutarve Seurakuntiin kuulumisen ikäryhmittäin

- Vuoden 2000 lopussa Suomen evankelis-luterilaisiin seurakuntiin kuului **85 % väestöstä**.
- Vuoden 2018 lopussa Suomen evankelis-luterilaisiin seurakuntiin kuului **70 % väestöstä**.
- 18 vuoden aikana jäsenmäärä väheni 13 %, mutta **suhteellinen väheneminen oli 15 %**.
- Jäsenmäärän suhteellinen **vähentymä kohdistui erityisesti työikäisten ikäryhmiin**.
- Lasten ikäryhmässä (-14) väheneminen oli 11 %, nuorissa (15-24) 12 %, alle keski-ikäisissä (24-44) 26 %, varttuneissa (45-64) 15 % ja eläkeikäisissä (65-) 9 %.
- Seurakuntiin kuulumisen on yleistä lasten ja nuorten parissa (77 %) ja kirkon jäsenenä pysytään varsinkin eläkeikäisten ikäryhmissä (80 %). Notkahdus jäsenmäärässä tapahtuu työelämään siirryttäessä (57 %).
- Jos asiaa tarkastellaan talouden näkökulmasta, nuorten aikuisten eroaminen kirkosta vaikuttaa talouteen suhteellisesti enemmän kuin koko jäsenmäärän väheneminen. Toinen talouden sopeuttamista edellyttävä seikka on suurten ikäluokkien vanheneminen, joka aiheuttaa kasvavaa vähenemistä jäsenmäärissä lähitulevaisuudessa.
- Seurakuntien haasteena on kirkosta eroaminen nuorten aikuisten ikäluokissa. Seikka muodostaa haasteen toiminnan kohdentamiselle sekä kirkon taloudelle. Seurakuntien toimintaa kannattaisi ehkä profiloita niin, että se tavoittaa paremmin nuoria aikuisia ja perheitä. Tämä on järkevää ottaa huomioon myös palveluverkkojen suunnittelussa.

Teema	-14	15-24	25-44	45-64	65-
Suomen väestö 2000	936 333	659 008	1 414 003	1 394 573	777 198
Suomen ev.lut. jäsenet 2000	822 824	586 574	1 173 806	1 140 094	686 278
Suomen väestö 2018	882 234	616 543	1 403 384	1 410 921	1 204 837
Suomen ev.lut. jäsenet 2018	675 482	474 901	804 994	938 629	959 100
Jäsenet % 2000	88 %	89 %	83 %	82 %	88 %
Jäsenet % 2018	77 %	77 %	57 %	67 %	80 %
Suhteellinen muutos	-11 %	-12 %	-26 %	-15 %	9 %

Muutokset väestössä ja seurakuntien jäsenmäärässä

- **Vuoden 2018 lopussa** Lahden evankelis-luterilaisten seurakuntien jäsenmäärä oli 83 069. Lahden asukasluku oli 120 002, minkä perusteella kirkkoon kuului 66,3% lahtelalaisista.
- **Samana vuonna kirkkoon** liittyi 473 henkilöä ja kirkosta erosi 1524 henkilöä. Vuosittainen nettopoistuma on ollut keskimäärin noin 1000 henkilöä.
- **Nastolan kunta liitettiin** kuntaliitoksessa osaksi Lahden kaupunkia vuonna 2016, minkä johdosta samana vuonna Lahden seurakunnan jäsenmäärä nousi 11 523 henkilöllä. Jäsenmäärä on silti laskeva.
- **Viimeisen kymmenen vuoden** aikaisia muutoksia tarkasteltaessa voidaan huomata, että jäsenmäärät ovat laskussa. Kuuluminen kirkkoon on vähentynyt eniten työikäisten ikäryhmissä.
- **Evankelis-luterilaisten seurakuntien jäsenmäärän ennustetaan** yleisesti olevan laskussa. Kirkoista on viime vuosina eronnut enemmän henkilöitä kuin niihin on liittynyt. Uusia lapsia kastetaan myös harvemmin kirkkoon kuuluviksi, jos vanhemmat eivät kuulu kirkkoon. 1920-1930 luvuilla syntyneistä 90 % kuuluu kirkkoon, mutta lähitulevaisuudessa näiden ikäluokkien määrä seurakunnissa vähenee.
- Jäsenmäärän kehitys poikkeaa kaupunginosittain – Joutjärvellä vähennystä on 6,5 % ja Salpausselän seurakunnassa 16,5 % viimeisten 10 vuoden aikana. Kehitystä selittävät erot kaupunginosien väestörakenteessa.
- **Jäsenmäärän on ennustettu** laskevan alle 60 % koko kaupungin väestöstä vuoteen 2026 mennessä ja vuoteen 2035 mennessä noin 50 % väestöstä. Seurakuntien talouden näkökulmasta on haaste, että jäsenmäärä laskee työikäisten ikäryhmissä eniten. Onkin todennäköistä, että talouden sopeuttamistarve on esitettyä kiinteistöjen 30 % vähennystarvetta suurempi. Se heijastuu selvästi myös henkilöstön määrään. Tällä taas on vaikutusta osaltaan tilatarpeeseen.

Vuosi	Keski-Lahti	Laune	Joutjärvi	Salpauss.	Nastola	Yhteensä
2009	29 869	19 644	16 414	14 063		79 990
2012	28 825	19 456	16 144	13 227		77 652
2015	27 694	18 800	15 598	12 438		74 530
2016	27 432	18 630	15 476	12 392	11 523	85 453
2017	26 984	18 467	15 344	12 031	11 276	84 102
2018	26 611	18 297	15 352	11 751	11 058	83 069
Muutos 09-18	-3258	-1347	-1062	-2312	(16-18) -465	+3079

Lähteet: Tilastokeskus, Kirkon tilastot ja Lahden seurakunnan toimintakertomus ja tilinpäätös 2018

Keski-Lahti

- Tilojen muunneltavuus toiveena
- Tarvitaan toimivampi nuorten tila
- Pienryhmä- ja vastaanottotiloja kaivataan lisää

Laune

- Käyttäjää riittää, toimivia tiloja tarvitaan lisää
- Muunneltavat, eri kokoisille ryhmille sopivat tilat toiveena

Joutjärvi

- Sisäilmaongelmat kirkon käytön haasteena
- Tilojen käyttöä tehostettava ja toiminnallisuutta muutettava

Salpausselkä

- Tilojen huono akustiikka, epäviihtyisyys ja sisäilmaongelmat haittaavat työskentelyä
- Pohdittu uutta monitoimitaloa, johon keskitettäisiin kaikki toiminta, tavoitteena uudet muunneltavat ja kaikille sopivat tilat

Nastola

- Liikaa tilaa, tilat muutettava tarvetta vastaavaksi
- Sisäilmaongelmat seurakuntakodin käytön haasteena

Otteita Lahden seurakuntayhtymän palveluverkkoselvityksen käyttäjäkyselystä (työntekijät)

Palveluverkkoselvitys Palvelutarve Arvot ja toimintaympäristö

Arvot ja linjaukset

- Kirkot ja kappelit ovat toiminnan keskuksia ja edustavat kirkon arvo- ja kulttuuriperintöä. Toiminnan keskittämistä näihin pidetään tavoiteltavana – **kirkko- ja seurakuntatilojen monipuolistaminen on keskeinen tavoite.**
- Palveluverkosto on kattava ja sopeutuu toimintaympäristön ja talouden muutoksiin.
- Tilat ovat esteettömät ja monipuoliset.
- Ympäristöasiat huomioidaan hankinnoissa, energiaratkaisuissa ja elinkaariajattelussa.

Toimintaympäristö

- Jäsenmäärän laskiessa verotulokertymä on pienentynyt. Jäsenmäärä laskee alle 60 % 2026 mennessä.
- Kiinteistöjen ylläpitoon varattavan vuosittaisen summan on kasvettava, jotta ylläpito on riittävää.
- Omat tilat eivät ole välttämättömiä. Yhteistyötä on kehitettävä esimerkiksi kaupungin, koulujen, hoitolaitosten, kirjastojen ja asukasyhdistysten kanssa.
- Suositaan tilojen yhteiskäytön lisäämistä, joka jatkaa tilojen ylläpitoa, palveluiden tuottamista ja mukauttamista sekä monipuolistamista.

Otteita Lahden seurakuntayhtymän kiinteistösuunnitelmasta 2019-2026

Tilatarve

Käyttöasteet kiinteistösuunnitelmassa

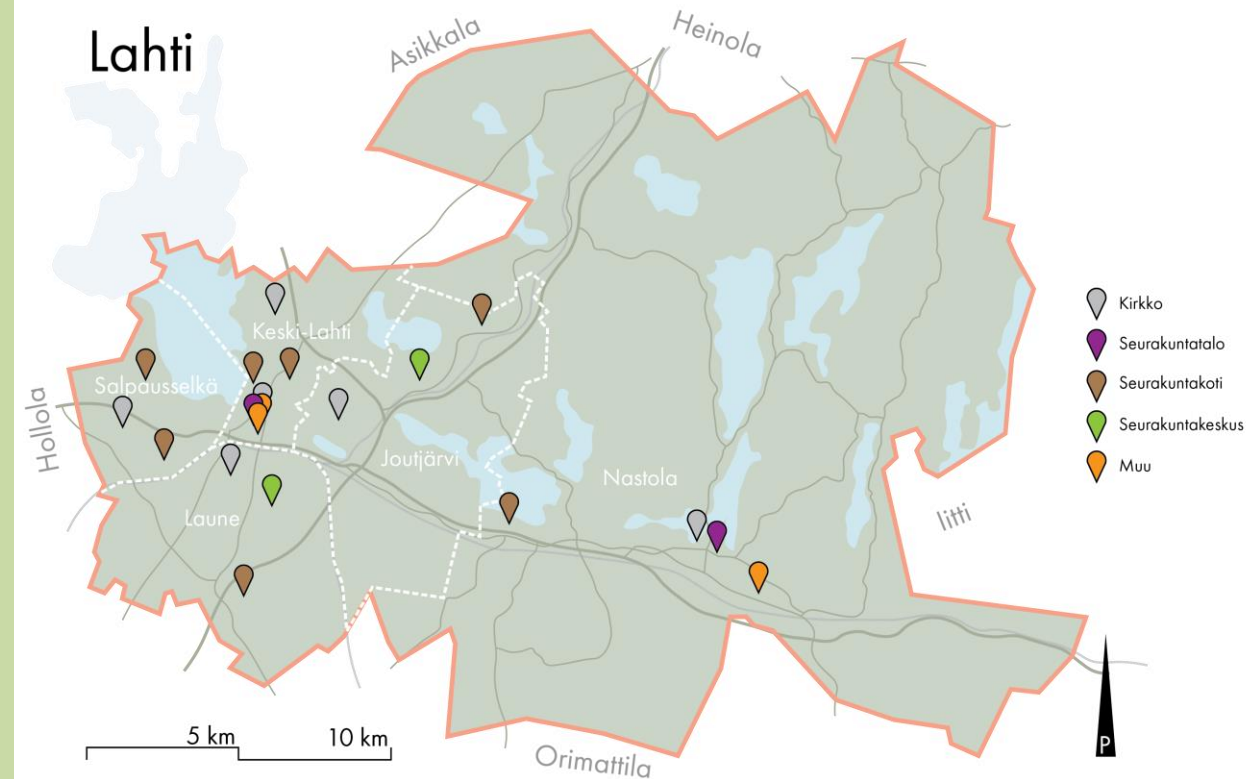
- Käyttöasteet ovat Lahden seurakuntayhtymän kiinteistösuunnitelman (2019-2026) mukaisia käyttöasteita.
- Kokoonmistilojen käyttöasteen on laskettu olevan 100% = 72h käyttöä viikossa.
- Kirkkosalin täyttöasteen on laskettu olevan 100% = 14 tilaisuutta viikossa.
- Kiinteistösuunnitelmassa (2019-2026) on kaavailtu, että alle 30% käyttöasteen tilat vaativat toiminnan muutoksen tai kiinteistön poiston.
- Alle 30% käyttöasteen tiloja on 9 kappaletta.
- Taulukossa ei ole leirikeskusten tai hautausmaiden kappeleiden käyttöasteita.
- Lahden seurakuntayhtymän kiinteistösuunnitelman (2019-2026) visiossa on kirjattu, että kiinteistöjen määrä tulee sopeuttaa taloudellisen kantokyvyn raameihin.
- Konkreettisesti tämä tarkoittaa 8 vuoden aikana kiinteistöjen kokonaismäärän vähentämistä 30 prosentilla.
- Vähennystarve kiinteistösuunnitelmassa on yhteensä n. 2570 m².

	Koko tila	Kirkkosali
Ahtialan seurakuntakeskus	28%	
Ankkurin srk.keskus	25%	
Bedan pirtti	28%	
Harjunalaustan srk.koti	33%	
Jalkarannan srk.koti	19%	
Joutjärven kirkko	30%	65%
Kirkkokatu 5	24%	
Kirkkokatu 7	8%	
Kunnaksen seurakuntakoti	40%	
Launeen kirkko	49%	92%
Liipolan seurakuntakeskus	19%	
Metsäpellon srk.koti	61%	
Mukkulan kirkko	42%	
Nastolan kirkko	17%	35%
Nastolan seurakuntatalo	17%	
Ristin kirkko	39%	84%
Renkomäen srk.koti	52%	
Salpausselän kirkko	38%	85%
Villähteen seurakuntakoti	34%	

Palveluverkkomallit

- Lähtötietojen, analyysien, palaverien ja kohdevierailujen pohjalta on koottu **kolme vaihtoehtoista palveluverkkomallia**.
- Palveluverkkomalleissa ovat mukana kirkot, seurakuntatalot ja –kodit, seurakuntakeskukset sekä muutama muu keskeinen tila.
- Jokaisella mallilla on hieman erilainen lähestymisnäkökulma
 - **Malli 1:** Karsiva palveluverkkomalli, jossa poistetaan tekniseltä kunnoltaan, toiminnaltaan tai käyttöasteeltaan heikkoja kohteita. Perustuu pääsääntöisesti kiinteistösuunnitelmaan.
 - **Malli 2:** Uudistava palveluverkkomalli, jossa palveluverkko uudistetaan keskittämällä toimintoja uusiin monitoimitiloihin sekä hyväkuntoisiin ja toimiviin tiloihin.
 - **Malli 3:** Uudistava palveluverkkomalli, jossa palveluverkko uudistetaan yhdistämällä seurakunnat Lahden seurakunnaksi ja keskittämällä palvelut uusiin monitoimitiloihin, vuokratiloihin sekä seurakunnan keskeisiin ja toimiviin tiloihin.
- Malleissa on esitetty seuraavia toimintoja seurakunnan tiloille:
 - **Käyttö:** Kohde säilyy osana seurakunnan palveluverkkoa.
 - **Ylläpito:** Kohde on peruskorjauksielossa; kohde poistuu palveluverkosta siinä vaiheessa, kun se vaatisi peruskorjauksen.
 - **Poisto:** Kohde poistuu palveluverkosta. Toiminta siirtyy toisaalle.
 - **Peruskorjaus:** Kohde vaatii peruskorjauksen, mutta se säilyy osana palveluverkkoa.
 - **Uudisrakennus:** Toiminta siirtyy uuteen rakennukseen, joka sisältää kirkon ja muita tiloja. Sijainti viitteellinen.
 - **Toiminnallisuuden muutos:** Kohde vaatii uudelleen järjestelyä ja/tai tilamuutoksia tarjotakseen tilatarvetta vastaavat tilat. Kohde säilyy osana palveluverkkoa.
 - **Ulosvuokraaminen:** Tiloja ulosvuokrataan muille toimijoille.
 - **Vuokratila:** Toiminta ei mahdu oleviin rakennuksiin ja/tai välimatkat vaativat pieniä tiloja, jotka voidaan vuokrata. Sijainti viitteellinen.

Palveluverkkoselvitys
Palveluverkkomallit
Malli 1

Karsiva palveluverkkomalli 1, jossa karsitaan tekniseltä kunnoltaan, toiminnaltaan tai käyttöasteeltaan heikkoja kohteita ja vältetään investointeja.

Joutjärvi, karsitaan 375 m2, (alueellinen vähennystavoite 850 m2)

- Ahtialan seurakuntakeskus ylläpitosalkkuun
- Joutjärven kirkon peruskorjaus
- Kunnaksen seurakuntakodin siirto Myllypohjan uuteen kouluun – 375 m2
- Karistoon vuokratila

Keski- Lahti, karsitaan 1267 m2, (tavoite 217 m2)

- Kirkkokatu 5 ja Vapaudenkatu 6 käyttö ja toiminnallisuuden parantaminen
- Kirkkokatu 7 poisto 645 m2, nuorisotoiminnan tilat siirretään Vapaudenkadulle tai Kirkkokadulle
- Ristinkirkon perusparannus
- Mukkulan kirkkoon kevyt perusparannus
- Metsäpellon seurakuntakodin poisto – 538 m2
- Ankkurin seurakuntakodin poisto – 84 m2

Launeen seurakunta, karsitaan 1290 m2, (tavoite 250 m2)

- Launeen kirkko pysyy seurakunnan keskipisteenä
- Liipolan seurakuntakeskuksen poisto – 1290 m2
- Uusi seurakuntakoti vuokratilana, jonne siirretään diakoniatyö ja nuorisotoiminta
- Renkomäen seurakuntakodin käyttö

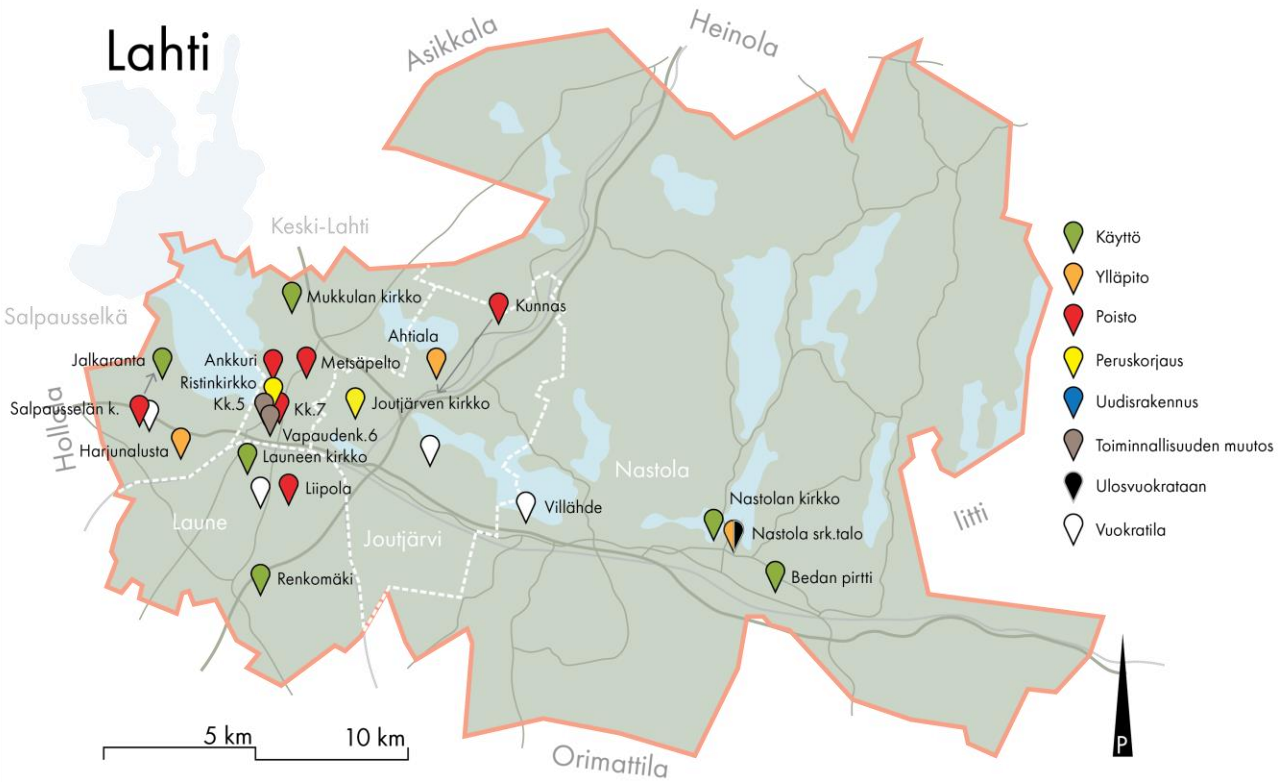
Nastola, karsitaan 500 m2, (tavoite 1000 m2)

- Nastolan puukirkon käyttö
- Nastolan seurakuntatalo ylläpitosalkkuun ja ulosvuokrataan pohjakerroksesta 420 m2
- Villähteen seurakuntakodin siirto vuokratilaan– noin 80 m2
- Bedan pirtin ja missiokaupan käyttö
- Seurakuntatalo, Villähteen seurakuntakoti, Bedan pirtti ja missiokauppa korvataan vuokratilalla myöhemmin

Salpausselkä karsitaan 1316 m2 , (tavoite 250 m2)

- Harjunalustan seurakuntakoti ylläpitosalkkuun
- Salpausselän kirkko poistetaan ja toiminta keskitetään Jalkarantaan sekä vuokratilaan – 1316 m2
- Jalkarannan seurakuntakodin käyttö

Mallissa 1 tiloja karsitaan yhteensä 4488 m2.

Vuokratilojen sijainnit ovat viitteellisiä.

Uudistava palveluverkkomalli 2, jossa palveluverkko uudistetaan keskittämällä toimintoja uusiin monitoimitaloihin sekä hyväkuntoisiin ja toimiviin tiloihin.

Joutjärvi

- Seurakunnan palvelut ja kirkko keskitetään uuteen monitoimitaloon

Keski- Lahti

- Kirkkokatu 5 ja Vapaudenkatu 6 käyttö – toiminnallisuuden parantaminen
- Nuorisotoiminnan siirtäminen Vapaudenkadulle tai Kirkkokadulle tai tilojen vuokraaminen
- Ristinkirkon perusparannus
- Mukkulan kirkkoon kevyt perusparannus

Launeen seurakunta

- Launeen kirkko pysyy seurakunnan kirkkona
- Uusi seurakuntakoti /monitoimitalo
- Renkomäen seurakuntakoti ylläpitosalkkuun

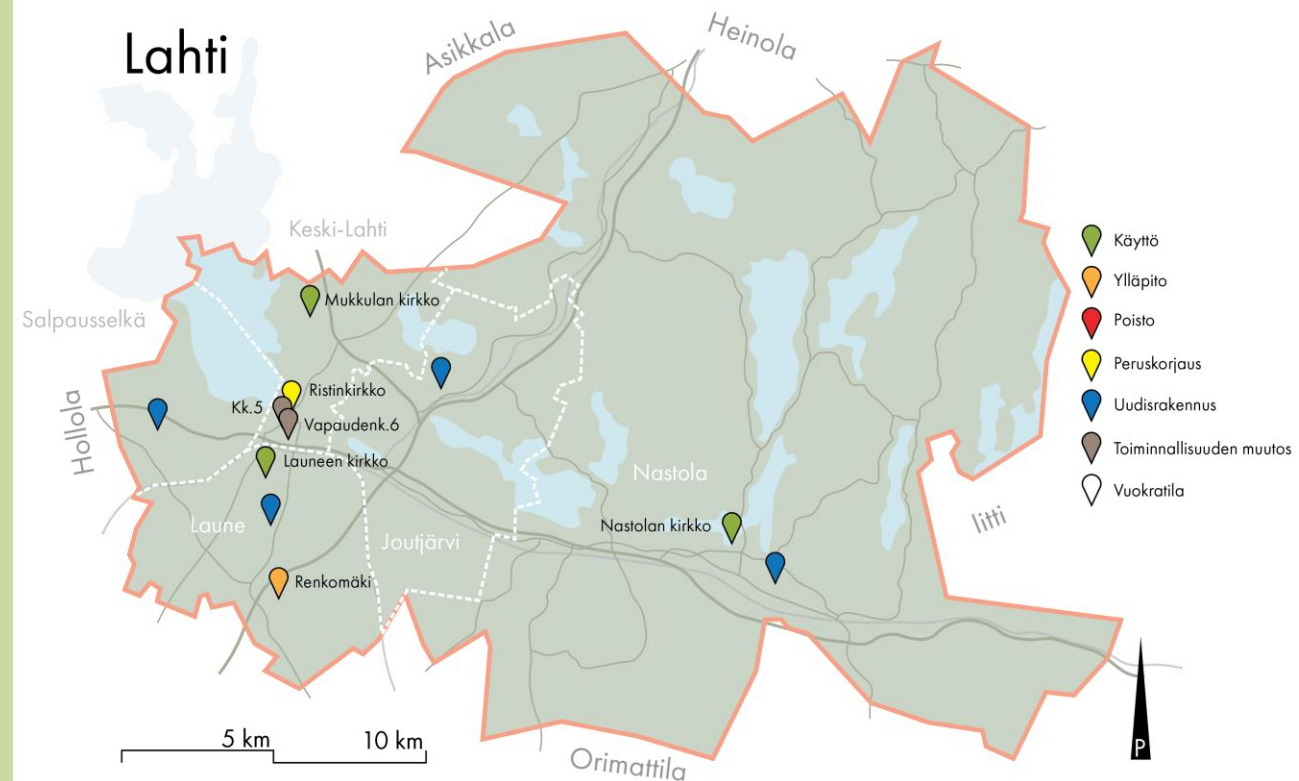
Nastola

- Nastolan puukirkon käyttö
- Nastolan seurakuntatalo, Villähteen seurakuntakoti, Bedan pirtti ja missiokauppa poistetaan ja palvelut keskitetään uuteen monitoimitaloon

Salpausselkä

- Seurakunnan palvelut ja kirkko keskitetään uuteen monitoimitaloon

Mallissa 2 tiloja karsitaan yhteensä 12135 m² ja palveluja keskitetään neljään monitoimitaloon.

Uudisrakennusten sijainnit ovat viitteellisiä.

Uudistava palveluverkkomalli 3, jossa palveluverkko uudistetaan yhdistämällä seurakunnat Lahden seurakunnaksi ja keskittämällä palvelut uusiin monitoimitaloihin, vuokratiloihin sekä seurakunnan keskeisiin ja toimiviin tiloihin.

Lahden seurakunta

- Joutjärven alue säilytetään nuorten toiminnan keskipisteenä ja toiminta siirretään uuteen monitoimitaloon.
- Salpausselän alueen palvelut keskitetään uuteen monitoimitaloon.
- Launeen kirkko säilyy alueen kirkkona ja lisäksi vuokrataan palvelutiloja lähipalveluille Liipolan ja Renkomäen alueella.
- Nastolan kirkko säilytetään alueen kirkkona ja lisäksi vuokrataan palvelutiloja Rakokivestä.
- Mukkulan kirkkoon suunnitellaan kevyt perusparannus.
- Kirkkokatu 5:ssä ja Vapaudenk. 6:ssa toimintoja organisoidaan uudelleen.
- Kaikkien alueiden isot tilaisuudet keskitetään Lahden suurimpaan kirkkosaliin Ristinkirkkoon.
- Nastolan vanhaa puukirkkoa hyödynnetään vetovoimatekijänä.

Mallissa 3 tiloja karsitaan yhteensä 12135 m² ja palveluja keskitetään kahteen monitoimitaloon sekä vuokratiloihin.

Uudisrakennusten ja vuokratilojen sijainnit ovat viitteellisiä.

Tilakonseptit

TILAKONSULTIT

Kohde	Toiminnallisuus	Akustiikka	Valaistus	Irtokalustus
Ristinkirkko	Auditorion toiminnallisuus muutetaan kohtaamistilaksi, aulan vaatesäilytystilaan järjestetään pienryhmätilaa ja aulatilán toiminnallisuutta parannetaan (mallit 1 ja 2)	Tilojen välistä ääneneristystä ja kahvion kaikuisuutta vaimennetaan akustoimalla rimakaton alla olevat kattorakenteet ja katkaisemalla suorat ääniyhteydet tilojen välillä	Pohjakerroksen hämyisää valaistusta kirkastetaan lisäämällä kattoon valonlähteitä	Pohjakerroksen aulatilán kalusteet yhtenäistetään kahvion kalusteiden kanssa, auditorion kalustus uusitaan käyttötarkoitukseen sopivaksi
Kirkkokatu 5	Tilojen uudelleenjärjestelyä tutkitaan ja järjestetään tilamuutosten avulla lisää pienryhmä- ja vastaanottotiloja	Neuvottelutilojen akustiikkaa parannetaan	Työskentelyvalaistuksen riittävyyteen kiinnitetään huomiota	Muunneltavilla kalusteratkaisuilla luodaan monen käyttäjän tarpeisiin soveltuvia yhteiskäyttöisiä tiloja
Vapaudenkatu 6	Tilojen uudelleenjärjestelyä tutkitaan ja järjestetään tilamuutosten avulla lisää pienryhmä- ja vastaanotto-tiloja sekä nuorisotoiminnan tilat	Tilojen akustiikkaan kiinnitetään huomiota	Työskentelyvalaistuksen riittävyyteen kiinnitetään huomiota	Muunneltavilla kalusteratkaisuilla luodaan monen käyttäjän tarpeisiin soveltuvia yhteiskäyttöisiä tiloja
Mukkulan kirkko	Esteettömyyttä parannetaan kunnostamalla pihan esteetön reitti ja lisäämällä ulko-oveen automaattinen avauspainike	-	-	-
Launeen kirkko	Kirkon tiloihin sopivat toiminnot määritellään uudelleen, kirkkosalin, aulatilán ja Lähde-salin samanaikaiskäyttöä parannetaan ja toimistotilojen toiminnallisuutta parannetaan siirtämällä osa toiminnoista muualle	Tilojen väliseen ääneneristävyyteen kiinnitetään huomiota ja Laune-salin kaikuisuutta vaimennetaan	Työskentelyvalaistuksen riittävyyteen kiinnitetään huomiota	Muunneltavilla kalusteratkaisuilla luodaan monen käyttäjän tarpeisiin soveltuvia yhteiskäyttöisiä tiloja
Nastolan kirkko	Kirkkosalin osan muokkaaminen kokoontumis- ja kahviokäyttöön penkkirivejä poistamalla, rakenteita vahingoittamatta	Tilojen akustiikkaan kiinnitetään huomiota	-	Muutosrakennettavan kahviotilán keittiökalusteet pidetään kalustemaisina ja yhtenäisinä kirkkosalin tyylin ja värimailman kanssa

Palveluverkkoselvitys

Tilakonseptit

Muutosehdotukset

Tilakonsepteissa käsitellään niitä seurakuntayhtymän kohteita, jotka ovat palveluverkkomalleissa katsottu toiminnallisuuden parantamista vaativiksi.

Taulukossa esitetään kehityskohteissa ilmenneet muutosehdotukset toiminnallisuudessa, akustiikassa, valaistuksessa sekä irtokalustuksessa, jotka vaikuttavat oleellisesti tilojen käyttöön ja viihtyvyyteen.

Tilojen laatua parantamalla ja toimintaa muuttamalla mahdollistetaan palvelujen keskittäminen ja ylimääräisestä tilasta luopuminen. Muutokset nostavat kohteiden arvoa osana palveluverkkoa.

Yhteenveto - Palveluverkkoselvitys

TILAKONSULTIT

Nykytilanne

- Lahden seurakuntayhtymän nykyisessä palveluverkossa on teknistä korjausvelkaa, toiminnallisia puutteita ja liiallista laajuutta.
- Nykyinen kiinteistökanta ei ole tasapainossa tilatarpeen kanssa eikä tue seurakuntien toimintaa optimaalisesti.
- Seurakuntayhtymän seurakunnat eroavat toisistaan väestöpohjansa, kiinteistöjensä ja erikoisosaamisensa suhteen.

Jäsenmäärä

- Seurakuntien keskeinen haaste on se, miten ne reagoivat jäsenmäärän vähenemiseen. Erilaisia tapoja reagoida ovat aktiivinen jäsenhankinta, toiminnan sisällön profilointi sekä supistuvaan talouteen sopeutuminen.
- Jäsenhankinnan näkökulmasta keskeisiä ovat lapsille, nuorille ja perheille suunnatut palvelut.

Palveluverkkomallit

- Palveluverkkoselvityksessä on esitetty kolme eri lähtökohdista laadittua palveluverkkomallia, joiden tavoitteena on kiinteistökannan sopeuttaminen muuttuneisiin tarpeisiin.
- Lahden seurakuntayhtymän on tarkoituksenmukaista poistaa palveluverkosta matalalla käyttöasteella toimivia teknis-toiminnallisesti heikkoja rakennuksia ja keskittää toimintaa kehityskelpoisiin rakennuksiin. Tämän lisäksi tarvitaan täydentävää tilaa vuokratilan tai monitoimitilan muodossa.
- Toimenpiteet eri kiinteistöissä poikkeavat jonkin verran sen perusteella, mikä malli valitaan.
- Poistettavaa laajuutta on vaihtoehdosta riippuen noin 4 488 -12 135 m².
- Kaikki vaihtoehdot ylittävät tavoitellun laajuuskarsinnan 2 567 m².
- Jokainen malli parantaa palveluverkkojen toimivuutta ja aikaansaa säästöjä.
- Laajuuden karsinta laskee seurakuntien tilakustannuksia ja mahdollistaa samalla jäljelle jäävien rakennusten teknis-toiminnallisen kehittämisen.

Talous

- Kiinteistöt muodostavat toiminnan tukipalvelun, jonka aiheuttamat kustannukset tulee voida sopeuttaa toiminnan tilatarpeeseen ja supistuviin taloudellisiin resursseihin.
- Talouden kehittämisessä seurakunnilla olisi todennäköisesti mahdollisuuksia myytävien palveluiden lisäämisessä.

Toiminta

- Kaupungin kanssa tehtävässä yhteistyössä on kehityspotentiaalia eri ikäryhmille suunnatuissa palveluissa. Yhteistyön haasteena on kuitenkin kaupungin edellytys, ettei toiminta ole tunnustuksellista. Yhteistyö voi olla esimerkiksi kouluilla tapahtuvaa nuorisotyötä, ikääntyneille suunnattuja palveluita, diakoniatyötä, maahanmuuttajien kotouttamista sekä lasten musiikkitoimintaa.
- Toiminnan sisällön profiloinnissa olisi mahdollisuuksia kirkastaa seurakuntien toimintaa palvelumuotoilun avulla.
- Kirkon lempeälle ja inhimilliselle perusviestille on jatkuvaa tarvetta. Onko viesti onnistuttu yhdistämään yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin?

Seurakunnat

- Palveluverkon taloutta ja toimivuutta saataisiin kehitettyä yhdistämällä seurakunnat tai karsimalla niiden määrää.
- Seurakunnat tekevät runsaasti päällekkäistä työtä, josta olisi mahdollista vapauttaa resursseja keskeisempiin tehtäviin yhdistämällä seurakuntia. Tämä tukisi myös kiinteistöjen järkevää käyttöä sekä seurakuntien erityisosaamisen jakamista.
- Jos seurakuntien määrää karsitaan, muuttaa se olennaisesti palveluverkkoon kohdistuvia tarpeita. Rakennuksia omistetaan ja kehitetään osana Lahden seurakuntaa eikä yhden seurakunnan käyttöön.
- Seurakuntien yhdistämisellä olisi palveluverkon toimivuuden ja talouden näkökulmasta enemmän myönteisiä kuin kielteisiä vaikutuksia.

Suositukset

- Ehdotamme, että Lahden seurakuntayhtymän palveluverkon lähtökohdaksi valitaan uudistava palveluverkkomalli 2 tai 3.
- Mallit tarjoavat mahdollisuuden keventää rakennuksiin liittyviä kustannuksia ja samalla kehittää palveluverkon toimivuutta ja muunneltavuutta.
- Ehdotamme lisäksi, että seurakuntayhtymä luopuu Metsäniemen majasta.
- Lopullinen palveluverkko tulee todennäköisesti olemaan eri palveluverkkomallien yhdistelmä.

Tulevaisuus

- Mikäli seurakuntien yhdistäminen on tulevaisuuteen liittyvä mahdollisuus, kannattaa yhdistämisen hyötyjä – päällekkäisten tilatarpeiden karsimista ja rakennusten yhteiskäyttöön liittyviä hyötyjä punnita vakavasti. Seurakuntien lukumäärän karsimisella olisi merkittävä vaikutus palveluverkkoon ja sillä vähennettäisiin samalla investointeja, joita tarvittaisiin muokattaessa rakennuksia erillisten seurakuntien tarpeisiin.
- Seurakunnilla on valtavasti innovatiivista toimintaa, jolla ne reagoivat kirkon muuttuvaan toimintaympäristöön. Seurakuntien toiminta koostuu 20 vuoden kuluttua samoista palveluista kuin nytkin, täydennettynä useilla uusilla toimintamuodoilla. Olennaista on kuitenkin se, että toiminnan painotus tulee muuttumaan. Tämän vuoksi on järkevää panostaa palveluverkon joustavuuteen ja muunneltavuuteen. Pysyvien tilojen lisäksi seurakuntien kannattaa hankkia osa tiloistaan ketterillä vuokra- ja leasing-malleilla.
- Palveluverkot tulevat kehittymään niin, että kirkot muodostavat keskeisen osan kiinteistökannan pysyvistä rakennuksista. Kirkkojen monikäyttöisyyttä on mahdollista parantaa suojeluarvojen puitteissa muokkaamalla kirkkosalien kalustusta ja tilojen akustisia ominaisuuksia. Tämän lisäksi tarvitaan helposti muuntuvaa kokoontumistilaa.
- Palveluverkkoselvityksen käsittely Lahden seurakuntayhtymän hallinnossa tuottanee näkökulmia ja muutostarpeita, jotka on järkevää päivittää palveluverkkoselvitykseen.

